

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování Výchovy k občanství s cíli v oblasti OSV

<p>Název učební jednotky (téma)</p>	<p>Přidej se k nám</p>
<p>Stručná anotace učební jednotky</p>	<p>Učební jednotka se věnuje zkušenostem spojeným s příslušností ke skupině. Sleduje, jak jsou skupiny formovány a jak fungují jejich vnitřní skupinová pravidla. Pomáhá žákům zamyslet se nad tím, zda tato skupinová pravidla přijmout a za jakou cenu.</p> <p>Žáci ve skupinkách rozehrávají situační scénky, svá zamýšlení reflektují samostatně pomocí volného psaní nebo pětílístku.</p> <p>Při hodnocení se pracuje se sebehodnocením a se zpětnými vazbami učitele k činnostem žáků – viz hodnocení.</p>
<p>Nutné předpoklady</p> <p>(Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou zvyklí pracovat ve skupinách. • Žáci jsou zvyklí prezentovat výsledky práce před třídou. • Žáci jsou ochotní sdílet příklady ze svého života. • Žáci již požívali techniku volného psaní či pětílístku.
<p>Časový rozsah učební jednotky</p>	<p>45 minut</p>
<p>Věk žáků (ročník)</p>	<p>6. ročník</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
Ano							
Vyučovací obor(y)	Výchova k občanství <i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i> <ul style="list-style-type: none"> • Žák vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů. • Žák přispívá k uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování. • Žák umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů). 						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<ul style="list-style-type: none"> • Žák objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života. • Žák respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery. 						
Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit	OSV <ul style="list-style-type: none"> • Žák tvořivě řeší mezilidské situace. • Žák se zodpovědně se rozhoduje a jedná eticky v situacích všedního dne. • Žák ve složitých situacích zvažuje své priority, na základě kterých se rozhoduje. • Žák rozlišuje mezi tím, kdy se chová autenticky a kdy neautenticky. 						

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<ul style="list-style-type: none"> • Žák uvede, co ho vedlo k neautentickému chování a co mu takové chování v konkrétní situaci dávalo a co mu bralo.
<p>Cíle učební jednotky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žák uvede, jak je život člověka ovlivněn skupinami, do kterých je zařazen. • Žák popíše, že existují spontánní a strukturované skupiny s explicitní a implicitní dynamikou. • Žák si na modelové situaci procvičí, jak velmi může skupina ovlivnit chování jedince. • Žák v souladu se svým postojem vyzkouší, jaké je být do skupiny nepřijat. • Žák sdílí svůj názor na téma přijetí do skupiny.
<p>Hodnocení (Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žáci dostanou popisnou zpětnou vazbu vztahující se k činnostem v průběhu lekce (obhajoba vlastního názoru, akceptace názorů druhých, vzájemná domluva, prezentace stanoviska skupiny) a cílům učební jednotky. V případě potřeby budou položeny korektivní otázky. • Text vytvořený volným psaním, formulace vlastního postoje.
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Motivační rozhovor</p> <p>Už od narození žijeme ve skupinách. Potřeba někam patřit je jednou ze základních lidských potřeb. Lidé chtějí a potřebují být součástí skupiny, spolupracovat s ostatními a být někam zařazení. A to zcela jistě platí i pro období dospívání. Skupina však na člověka může mít vliv nejen dobrý, ale i záporný.</p> <p>Žáci si v tomto okamžiku mohou sdělit, do jakých skupin patří a co jim to přináší.</p> <p>Zeptejte se žáků, zda již někdy zažili situace, kdy byli při rozhodování vystaveni působení skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokážete si vybavit nějaký typ situací, kdy vaše chování

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ovlivňují vaši přátelé? (Např. Jaké oblečení nosíš? Jezdíš do školy na kole, autem nebo autobusem, nebo chodíš pěšky? Se kterými kamarády se bavíš? apod.)

- Udělali jste někdy něco, co podle vás nebylo dobré, abyste se stali součástí skupiny? (Např. Špatné chování ke kamarádům, kouření, vynechání tréninku, hodiny klavíru, chození za školu, lhaní kamarádům, rodičům...) Když nezačnou hovořit o sobě, můžou o kamarádech (Nejmenovat! Bavíme se obecně.).

Pak žákům oznamte, že budete hrát situační scénky, při kterých budou předvádět chování, které dělají kvůli druhým lidem a při tom nevychází z nich a autentické chování, které z nich vychází. Řekněte jim, aby při hraní mysleli na reálné situace: i v realitě se můžeme dostat do špatné situace.

2. Hlavní aktivity

1. situační scénka (uzavřená a otevřená skupina)

Dva žáci (je velmi důležité, aby ti, kteří budou vybráni, měli ve třídě silnou pozitivní pozici, nejlépe chlapec a dívka) odejdou z místnosti.

Rozdělte třídu na dvě skupiny. Jedné sdělíte, že je uzavřená skupina a druhé, že je otevřená. Uzavřená skupina má pro přijímání nových členů stanoveny podmínky nebo kritéria, skupina otevřená žádná, takže žáci k tomu, aby se stali jejími členy, nemusí udělat nic konkrétního a zařazují se do ní bez jakýchkoliv problémů.

Uzavřená skupina si vybere, kterou podmínku stanoví. Např. „nová holka musí být hezká a vtipná, musí znát jména tří zpěváků z Hlasu Československa a nosit conversky“. Při určování kritérií může pomáhat i otevřená skupina. Sdělte oběma skupinám, aby jako jasný signál přijetí nových členů nabídly páru židle k posazení. Pak zavoláme žáky, kteří byli za dveřmi. Ti se snaží zařadit se nejdříve do jedné a potom do druhé skupiny. Vysvětlíte, že jim na znamení přijetí do skupiny bude nabídnuta židle. Nejdříve je zaveďte k otevřené skupině a potom k uzavřené. V uzavřené skupině musí zjistit kritéria pomocí dotazů typu ano – ne.

2. situační scénka (obě skupiny uzavřené)

Další dva žáci jdou za dveře se stejným úkolem jako v předešlém

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

cvičení.

Nyní jsou jako uzavřené definovány obě skupiny, „žadatelům“ ale tentokrát budou kritéria jasně vysvětlena.

Každá uzavřená skupina si určí 3 vlastní kritéria.

Žáci se vrátí zpoza dveří a obě skupiny jim postupně jasně sdělí, jaké podmínky musí splnit, aby se mohli stát jejich členy. Žadatelé se pak rozhodnou, jestli kritéria přijímají nebo ne a vysvětlí skupině své rozhodnutí.

3. Reflexe aktivity

Nejdříve dejte vybraným čtyřem „žadatelům“, kteří chodili za dveře, příležitost popsat své zážitky.

Ptáme se jich:

- Na co jste při hraní mysleli, co vás napadlo?
- Jak jste se cítili, když jste si museli stát za svým za svým názorem?
- Jaké požadavky skupiny vám vyhovovaly?
- Co bylo pro vás lehké? Co bylo složité? Jak jste se s tím vyrovnali?
- Co jste dělali proto, abyste se stali členy skupiny během hry, co byste normálně nedělali?
- Jak jste prožívali, když jste dělali něco, co normálně neděláte proto, abyste se dostali do skupiny?
- Popište nějakou situaci, ve které jste se snažili dostat do nějaké skupiny lidí? Co jste proto dělali?
- Snažili jste se někdy nějak přetvařovat proto, abyste se mohli stát členem nějaké skupiny lidí?
- Co vám to dává, když se v podobné situaci přetvařujete? Co vám to bere?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zbytek třídy sleduje a pak se může vyjádřit k podobným otázkám:

- Na co jste při hraní mysleli, co vás napadlo?
- Jak jste se cítili, když „zájemce“ ne/chtěl přijmout vaše podmínky?
- Jaké požadavky skupiny vám vyhovovaly?
- Co bylo pro vás lehké? Co bylo složité? Jak jste se s tím vyrovnali?

4. Samostatná práce

Poté zadáme samostatnou práci: volné psaní Na téma Člověk jako součást skupiny. Žáci, kteří by tuto aktivitu nezvládli, mohou vytvářet pětilístek na slovo SKUPINA (jde o sepsání informací a názorů, které vystihují námět nebo o něm uvažují, 1. řádek je pods. jm. SKUPINA, 2. řádek jsou 2 slova, která říkají, jaký je námět, 3. řádek jsou 3 slova, která říkají, co se s námětem děje, 4. řádek je věta ze 4 slov, 5. řádek jedním slovem vystihuje podstatu námětu, může být jeho synonymem).

Zájemci svoje práce přečtou nebo vyvěsí pro ostatní ve třídě.

5. Závěrečné kolečko

Žáci sedí v kruhu a v řízené reflexi se zamýšlejí nad tím, jak vnímali činnost při dnešní hodině o zařazování člověka do skupin.

Návrhy otázek

- Jaké má člověk možnosti stát se členem skupiny a jak se může vypořádat s tím, že do ní není přijat?
- Co všechno byste udělali, abyste se mohli stát součástí skupiny?
- Když máš možnost stát se členem nějaké skupiny, podle čeho se rozhoduješ, jestli přijmeš její pravidla?
- Vyjmenujte nějaké konkrétní skupiny lidí, jejichž členy jste.
- Proč je pro vás důležité patřit do nějaké skupiny lidí? Co vám to přináší?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjmenujte nějaké konkrétní skupiny lidí, jejichž členy byste chtěli být. • Popište, co je pro tyto skupiny charakteristické (oblékání, zvyky, chování). • Co z těchto charakteristik se vám líbí a proč? • Co z těchto charakteristik se vám nelíbí a proč? • Představte si, že abyste se stali členy skupiny, ve které chcete být, museli byste dělat něco z toho, co se vám nelíbí. Dělali byste to? Proč ano, proč ne?
<p>Seznam příloh</p>	<p>Metodika pro učitele: prevence užívání návykových látek: Unplugged. www.eudap.net</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Jana Smíšková ZŠ TGM Poděbrady Školní 556/II, 290 38 Poděbrady</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Závěrečná sebereflexe učitele
(následuje po odučení učební jednotky)

Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).

Žáci velmi vztahovali činnost v rámci lekce ke svým osobním zkušenostem, i kritéria pro přijetí do skupiny odvozovali ze života.

S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.

Musíme počítat s velkými rozdíly v kvalitě i kvantitě volného psaní.

Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).

U „tvořivějších“ skupin by se lekce mohla prodloužit na 2 vyučovací jednotky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

